

بحران قره باغ تحت الشعاع مانور نظامی سه جانبه

جمهوری آذربایجان قبل از آغاز مذاکرات وین با حضور نمایندگان منطقه قره باغ کوهستانی، اعلان کرد که قصد دارد تمرین های نظامی با مشارکت گرجستان و ترکیه برگزار کند.

به گزارش آران نیوز: جمهوری آذربایجان قبل از آغاز مذاکرات وین با حضور نمایندگان منطقه قره باغ کوهستانی، اعلان کرد که قصد دارد تمرین های نظامی با مشارکت گرجستان و ترکیه برگزار کند. اجرای این مانور، آن هم در شرایطی که تنش ها در قره باغ هنوز به طور کامل فروکش نکرده و تلاش ها برای رسیدن به یک راه حل مشترک ادامه دارد می تواند به شعله ور شدن دوباره بحران در قره باغ منجر شود. مضاف بر آنکه از بعد منطقه ای و بین المللی نیز تبعات آن متوجه روس ها خواهد بود، چرا که از یک سو مسکو در طی بحران قره باغ، همواره از ایروان حمایت کرده است، و از سوی دیگر برگزاری چنین مانوری می تواند زورآزمایی دوباره ای از سوی غرب و بازیگران منطقه ای آن یعنی گرجستان و ترکیه در حیات خلوت روس ها باشد.

با توجه به اهمیت موضوعات مطروحه، پایگاه تحلیلی خبری الوقت مصاحبه ای را با آقای شعیب بهمن کارشناس مسائل اوراسیا انجام داده است.

با توجه به تحولات اخیر قره باغ و تشدید تنش ها میان ایروان و باکو، اقدام آذربایجان در اجرای مانور مشترک با ترکیه و گرجستان را چگونه ارزیابی می کنید؟

بهمن: آتش بس از گذشته در منطقه قره باغ بوده اگرچه گاهی این آتش بس ها نقض شده است، همچنانکه اخیرا در جنگ چهار روزه آتش بس با شدت بیشتری نقض شد و طرفین هم تلفات بیشتری متحمل شدند. اما در شرایط فعلی اعلام خبر برگزاری رزمایش مشترک آذربایجان به همراه ترکیه و گرجستان دارای پیام های مهمی می تواند باشد و در واقع هرکدام از طرفین منافع خاص خود را دنبال می کنند.

آذری ها یک روز پیش از شروع مذاکرات وین که قرار بود در آن آذربایجان و ارمنستان و سران گروه مینیسک با حضور سران آمریکا و فرانسه و روسیه تشکیل جلسه دهند، خبر اجرای مانور مشترک با ترکیه و گرجستان را اعلام کردند. اعلام خبر اجرای مانور مشترک با هدف قدرت نمایی و تاثیرگذاری در مذاکرات و تحولات میدانی منطقه قره باغ صورت گرفت. از طرف دیگر هم ترکیه و هم گرجستان با توجه به روابط تنش آلودی که با مسکو دنبال می کنند، تمایل دارند تا نوعی حضور نظامی خود را در منطقه قفقاز افزایش دهند و بدین ترتیب نشان دهند که می توانند بخشی از امنیت منطقه را تامین کنند.

به هر حال طی سال های گذشته هم گرجستان وارد تقابل نظامی با روسیه شده و مناطقی از قلمرو خود را از دست داده و هم ترکیه وارد تنش جدی در روابطش با روسیه شده است. به همین دلیل، ارسال این پیام برای روسیه از جانب گرجستان و ترکیه حائز اهمیت بود، بویژه آن که از نظر ترکیه و گرجستان توسعه طلبی روسیه به سمت غرب در حال تداوم است و این مسئله برای هر دو کشور که دارای مرزهای دریایی در دریای سیاه می باشند بسیار حائز اهمیت است. بعد از این که شبه جزیره کریمه که دارای موقعیت استراتژیک می باشد از اوکراین جدا و به روسیه ملحق شد، بطور طبیعی وزن استراتژیک روسیه در دریای سیاه افزایش پیدا کرد و قاعدتا هم ترکیه و هم گرجستان با توجه به روابطشان با روسیه احساس خطر می کنند. در نتیجه چنین رزمایش هایی ارسال نوعی پیام به مسکو نیز تلقی می شود.

آیا این رزمایش علاوه بر ارسال پیام برای مسکو می تواند نوعی تقابل جویی جدید جبهه ترکی علیه ارمنستان به شمار رود؟ بهمن: البته که این گونه است و روی ارمنستان هم فشارهایی وجود دارد. اگرچه گرجستان سعی بر اتخاذ مواضعی بینابینی دارد و سعی می کند خیلی در مناقشه قره باغ دخالت نکند، اما ترکیه تمام قد از دولت آذربایجان حمایت می کند به دو دلیل: اول مسائل قومی و نژادی که دولت آنکارا سعی دارد از طریق مسائل قومی-نژادی خود را به دولت آذربایجان پیوند بزند و خود را به عنوان برادر بزرگتر باکو معرفی می کند، همچنانکه در جنگ اخیر چند روزه در قره باغ نیز ترکیه تنها کشوری بود که تمام قد از جمهوری آذربایجان حمایت کرد. علاوه بر این دلیل دوم را باید در اختلافات تاریخی خود ترکیه با ارمنستان دنبال کرد. ترکیه خود دارای اختلافات تاریخی عمیقی با ارمنستان است و مسئله نسل کشی ارمنه مسئله بسیار مهمی در روابط ترکیه و ارمنستان به شمار می رود. ضمن آن که در حال حاضر در خصوص مسائل منطقه ای بویژه مسئله بحران سوریه میان ترکیه و ارمنستان اختلاف نظر وجود دارد. امروز ارمنه سوریه و ارمنه ترکیه در کنار کردهای ترکیه و سوریه قرار گرفته اند و به نوعی در تضاد با دولت مرکزی ترکیه قرار دارند. علاوه بر این ارتش سری ارمنستان که معتقد است بخش هایی از شرق ترکیه متعلق به ارمنستان تاریخی و ارمنستان بزرگ است علیه دولت ترکیه فعال شده و عملیات هایی را انجام می دهد. در مجموع ترکیه هم دلایل کافی را برای قدرت نمایی در قفقاز و محدود کردن ارمنستان دارد.

گرجستان با شرکت در این مانور نظامی، چه اهدافی را دنبال می کند؟

بهمن: باید توجه داشت که گرجستان بازیگر فعال و مستقلى در قفقاز نیست. بعد از انقلاب رنگین در گرجستان در سال 2003 با توجه به جابه جایی نخبگان، نخبگان سیاسی جدید افرادی غرب گرا بودند که خط مشی سیاست خارجی گرجستان را تغییر دادند و سیاست خارجی این کشور را به سمت نزدیکی به امریکا و غرب به پیش بردند. به همین دلیل نیز بویژه بعد از جنگ اوت 2008، این فاصله گیری گرجستان از روسیه افزایش پیدا کرد و پس از آن در عمل می توان گفت گرجستان در طرف غرب قرار گرفته است. در نتیجه تضادهای خود گرجستان و روسیه می تواند دلیل اصلی مشارکت گرجستان در مانور ترکی و آذری

باشد. علاوه بر این گرجستان نیز در مناطق مرزی خود با آذربایجان و ارمنستان احساس ناامنی می کند بخصوص اگر قرار باشد مناقشه قره باغ از یک مناقشه به جنگ فراگیر تبدیل شود. آن وقت آتش این منازعه و بحران هم می تواند به مرزهای گرجستان کشیده شود، بویژه آن که در آن مناطق نیز مسائل قومی و نژادی وجود دارد که امکان شعله ور شدن آن ها نیز وجود دارد. لذا گرجستان نیز تمایل دارد هم در حوزه دریای سیاه و هم قفقاز در ترتیبات امنیتی که ترتیبات امنیتی غربی به شمار می روند، شرکت کند.